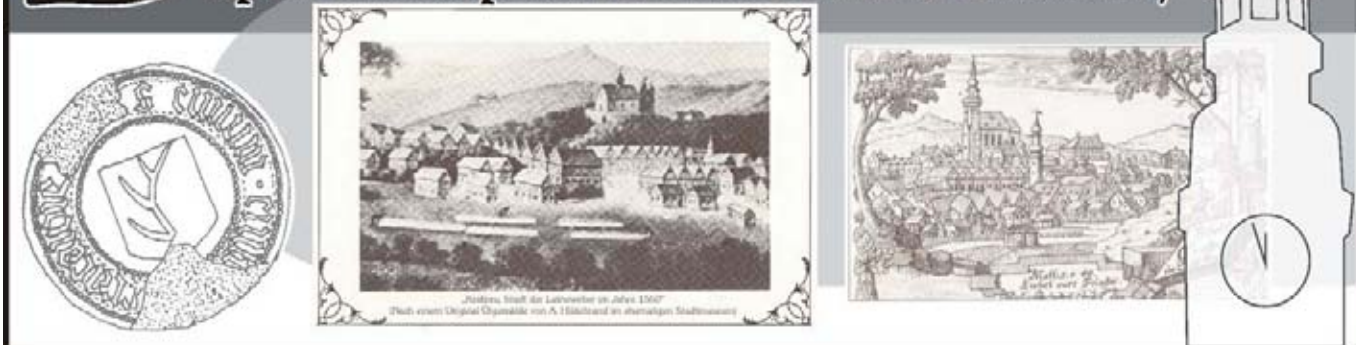

BULLETIN No 167/1 - 2009

Společnosti přátel historie města Chrastavy

Historické události v lednu

1.1. 1585 – V tiskárně D. A. z Veleslavína vyšel spis *Abeceda pobožné manželky*, kde autor vyzdvihl ctnost a počestnost měšťanské manželky.

Od ledna 1584 se začal používat v Čechách gregoriánský kalendář.

1.1.1969 zemřel pan Bohumil Honsa, ředitel české menšinové školy v Chrastavě.

5.1.1556 – Přes Čechy se přehnala vichřice, doprovázená bleskem a hromobitím. Poškodila mnoho budov, hlavně střechy a kostelní věže.

13.1.1460 poselstvo polského města Wroclavi uznalo Jiřího z Poděbrad svým vládcem.

24.1.1595 zemřel Ferdinand II. Tyrolský. Působil jako místodržící v Čechách, pak převzal vládu v Tyrolích. Rezidenci si vybudoval na zámku Ambras poblíž Innsbrucku, kam za ním přijíždělo mnoho šlechticů z Čech.

24.1.1589 zemřel slezský šlechtic Jiří Mehl za Střelic, majitel garbštejnského panství.

30.1.1889 zahynul tragicky korunní princ Rudolf – jediný syn Františka a Alžběty Rakouské – Sisi. Zastřelil se na zámečku v Mayrlingu a na one svět vzal s sebou i svou přítelkyni Mary Wetserovou. Byla to tehdy velmi tragická událost opředená mnoha záhadami, což zůstává z části i nadále.

31.1.1444 – Český sněm uznal nároky čtyřletého Ladislava Pohrobka na český trůn.

Podle dostupných pramenů zpracovala J.Špaková

Tradiční vánoční schůzka Společnosti přátel historie

V úterý 16.12. se konala vánoční schůzka SPHMCH. Na programu bylo hodnocení činnosti a náměty pro další rok.

Společnost uspořádala několik zájezdů pro veřejnost. V únoru na výstavu Valdštejn a jeho doba, v březnu výlet vlakem pro členy do Budyšína na prohlídku města a velikonoční jezdce. V červnu společně s Jednotou bratrskou zájezd do Ochranova spojeného s prohlídkou města a návštěvou dvou muzeí. V srpnu to byl poznávací zájezd do Harrachova a okolí. Navštívili jsme štolu v Harrachově, Bozkovské jeskyně a kostel v Bozkově, mlýn v Roztokách a muzeum ve Vysokém nad Jizerou. V září již tradičně na Zahradu Čech do Litoměřic s krátkou zastávkou v Úštěku.

Proběhly také dvě přednášky s historickou tematikou. V dubnu „Sklářství na Liberecku“, v listopadu Podještědí a Karolina Světlá. Přednášel p. Milan Turek z Podještědského libereckého infocentra. Uspořádali jsme také vycházku po staré Chrastavě.

Prezentovali jsme se jako Společnost na výstavě, která se konala v době Chrastavských slavností ve Společenském klubu. V listopadu se výstava přesunula do partnerského polského města Lwówek Śląski. Členové vyslechli zprávu pokladníka o hospodaření za rok 2008.

Návrhy na další činnost se různily. Nakonec jsme předběžně zařadili zájezd pro veřejnost do Úštěka a okolí, přednášku z historie, zájezd na Zahradu Čech do Litoměřic.

Schůzka byla zpestřena promítáním videa o Chrastavě. Členové byli seznámeni s posledními aktuálními událost-

mi ve městě – odhalení pomníku obětem prusko-rakouské války či umístěním pamětních desek.

Nejbližší akce Společnosti bude v únoru 2009 zájezd do Prahy na výstavu z období první republiky. Podrobnější informace v únorovém Bulletinu.

Přejeme všem čtenářům a našim příznivcům úspěšné vykročení do následujícího roku, mnoho zdraví, spokojenosti a pohody.

Za SPHMCH Jaroslava Špaková

Bude mít Chrastava další muzeum?

Jsou budovy, které jsou chloubou města (radnice, spořitelna, škola na náměstí, kostel), zatímco jiné svým vzhledem naše město hyzdí (Kováč, tzv. kulturní dům, bývalý SEPP aj.).

Když se jednalo o využití budovy, která měla být kulturním domem, ale nebyla vlastně nikdy dokončena, objevil se návrh, aby zde bylo zřízeno muzeum starých automobilů (veteránů) a motocyklů. Dobře míněný nápad však tehdy neprošel...

Nyní se jedná o dalším osudu mohutné budovy SEPPU, kde bývala původně textilní továrna firmy Jäger. Stropy jsou jistě velmi pevné a důkladně postavené, neboť po celá desetiletí nesly značnou tíhu mnoha desítek těžkých textilních strojů ve všech čtyřech podlažích. K čemu by mohla tato budova v budoucnu sloužit? Budova bývala po mnoho let jako krajský sklad nábytku.

Mnozí naši občané se domnívají, že by bylo nejlépe tuto nevyužitou tovární budovu zbourat. Jiní se těšili, že padne za oběť při řešení svízelné dopravní situace v centru našeho města a bude zbourána. Občany vyděsila nezaručená zpráva, že by zde měly být zřízeny malometrážní byty pro nepřizpůsobivé občany z celého dalekého okolí. Dnes víme, že ani tato varianta nebude našťěstí realizována.

Při vytyčování objezdné dopravní trasy, která se má vyhnout náměstí, zůstala budova SEPPU mimo, takže se bourat nebude!

V prosinci navštívil pana starostu i pracovníky městského muzea p. Jan Derčo s lákavým návrhem, a to zřídit zde tzv. **industriální muzeum**. O co jde?

V posledních letech se bourá mnoho starých továren, které jsou nahrazovány novými, mnohem modernějšími objekty. Liberecko bývalo kdysi nejprůmyslovější oblastí celého Rakouska – Uherska. Byly tu stovky textilních továren. Zařízení v nich byla často velmi důmyslná a bylo by jistě nespravedlivé, kdyby se na vynálezy našich předků zcela zapomnělo...

Když stavební firmy, které průmyslové objekty z 19. století likvidují, navrhnou muzeum, aby převzala některá obdivuhodná technická zařízení jako exponáty, slyší oprávněnou námitku: **Pro tak objemné a těžké exponáty nemáme v našich prostorách dostatek místa.** Odvézt ty stroje, které donedávna sloužily výrobě do šrotu, to by byla nesmírná škoda. Ale kam s nimi?

Návrh p. Jana Derča spočívá v tom, že by z finančních prostředků Evropské unie bylo získáno asi 80 milionů korun na stavební úpravy budovy SEPPU a na instalaci starého strojního zařízení v halách této bývalé továrny. Všechno by probíhalo za odborného dohledu znalců. Nešlo by pouze o exponáty z textilních továren, které byly pro Liberecko tak typické, ale také o technicky pozoruhodná řešení z jiných oborů. Není pochyb, že by toto technické industriální muzeum bylo velmi přitažlivé nejen pro návštěvníky ze severních Čech, ale také z německé a polské části Euroregionu NISA.

Pan Derčo nejen že vypadá velmi důvěryhodně, ale má s podobnými problémy bohaté zkušenosti. A tak se Chrastava může již nyní těšit na to, že za několik let bude známá nejen rodným domem malíře Josefa Führicha a muzeem historické hasičské techniky, ale také industriálním technickým muzeem, které si bezesporu získá u široké veřejnosti značnou oblibu.

F. Vydra

Historie pod vánočním stromkem

Knižní trh byl také letos obohacen mnoha publikacemi s historickými tématy.

Vyšel další díl mnohasvazkového díla Petra Hory – Hořejše s názvem **TOULKY ČESKOU HISTORIÍ**. Svou poutavostí a čtivostí je toto rozsáhlé dílo v naší populárně vědecké literatuře zcela ojedinělé.

PhDr. Jiří Bílek, CSc. je autorem mimořádně zajímavé publikace s názvem **ZÁHADY A TAJE ČESKÉ HISTORIE**. Píše tu o tajemství Býčí skály, o praotci Čechovi, o knížeti sv. Václavovi, o skále pod Vyšehradem, o Braniborech v Čechách (1278 – 1283) a jiných tématech z našich nejstarších dějin. Publikaci vydal Knižní klub.

Tentýž autor vydal deset dílů tzv. „záhad“ našich tisíciletých dějin a leckdy uvádí v pochybnost události, která jsme si zvykli interpretovat ustáleným způsobem, zatímco autor hledá také jiná, odlišná vysvětlení historických událostí.

Za pozornost určitě stojí také zcela nové reprezentační publikace dvou autorů, Petra Davida a Vladimíra Soukupa. V edici Velká turistická encyklopedie zpracovali maximum přírodních a historických zajímavostí každého ze čtrnácti krajů. Vznikl tak ucelený soubor čtrnácti knih (podle jednotlivých krajů) cenných informací o celé České republice, doplněný nádhernými fotografiemi Zdeňka Thomy a mnoha jiných autorů.

Díl věnovaný našemu Libereckému kraji má 320 stran (formát 24 x 30 cm) a našemu městu je věnováno devět sloupců textu. Začíná městským znakem a je zde zachycen stručný historický vývoj až do současnosti. Text je doplněn snímkem kostela sv. Vavřince, náměstí, morového sloupu, vchodu do Führichova domu a Führichovy busty v parku před školou.

Zcela mimořádná je publikace **1000 DIVŮ ČESKA**. Autory textů jsou opět P. David a V. Soukup. Kniha má 376 stran a více než tisíc barevných fotografií. Převažují zde stavby z různých staletí, tedy výtvořiny člověka. Přírodní záběry jsou zde v menšině. Publikace je nesporným důkazem, že je naše vlast „zemský ráj to na pohled“. Kniha stojí téměř 700 Kč.

PhDr. František Vydra

Sedmkrát odpověz

Vážení čtenáři, věřím, že po klidném prožití vánočních svátků si zase najdete chvíli a zkusíte si odpovědět na následujících sedm otázek. Správné odpovědi na konci Bulletinu. Mnoho štěstí při hádání.

1. Který známý světec – svátek slavil v prosinci – byl patronem rybářů, námořníků, převozníků, pečoval o mosty a chránil před povodněmi?
2. Co nebo kdo je bukáč či bzučán?
3. Co jsou kutelky či peciválky?
4. V kterém městě v okolí se nacházejí domy zvané Grosovsko, Horynovsko, Klemencovsko?
5. Na kterém královském hradě stojí věž zvaná Markomanka – někdy též Hlízová věž?
6. Kde najdeme Boženinu studánku a Oldřichův dub?
7. Jaký je význam slova inkunabule?

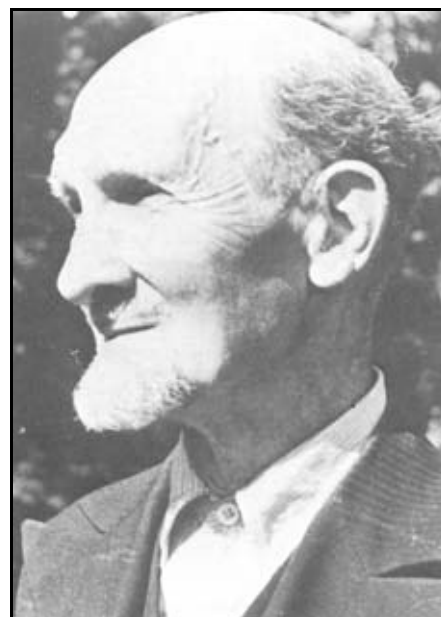
V lednu 1969 – tedy před 40 lety - zemřel řídící učitel **BOHUMIL HONŠA**.

Toto je jedna z jeho posledních fotografií.

V dřevěném domku vedle školní budovy na náměstí žil po mnoho let obuvník (švec) **JOSEF SIEGEL**. Byl to člověk nadmíru aktivní. Působil jako cvičitel v místní tělovýchově, patřil k nej-

aktivnějším členům vysokohorské turistiky a byl po více než deset let správcem Führichova domu a městského muzea, které bylo v té době umístěno ve dvou třídách v přízemí chlapecké školy (za kostelem).

Jeho dcera **Christa Siegllová - Schmittová** je uznávanou německou básnířkou a před několika lety navštívila naše město. V obřadní síni četla své verše.

Reportáž ze slavnostního znovuodhalení pomníku padlým v rakousko-pruské válce v r. 1866 - 24. 11. 2008

BULLETIN

Společnosti přátel historie města Chrastavy

No 167 / 1 - 2009

Vydává Společnost přátel historie města Chrastavy
Připravil: PhDr. František Vydra, Jaroslava Špaková

Sazba, tisk a distribuce je zajišťována prostřednictvím
Chrastavských listů – zpravodaje MěÚ Chrastava.